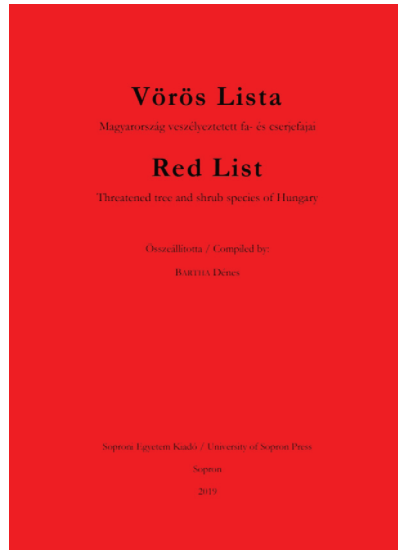

Aktualizálásra került a hazai dendroflóra Vörös, Fekete és Szürke Listája

A szakmai berkekben közismert és általánosan használt színes listák jellemzője, hogy szerepük betöltésének érdekében időről időre aktualizálni kell őket. Ez alapvető jelentőségű, hiszen az ezekben szerepeltetett adatok a szakmát érintő számos fontos kérdésben, illetve döntésben hivatkozási alapot jelentenek. A közelmúltban a dendroflórával kapcsolatban Bartha Dénes tollából több aktualizált lista is napvilágot látott. 2019-ben a Vörös Lista, majd egy évre rá a Fekete és Szürke Lista is megjelent. Az Erdőmérnöki Kar Környezet- és Természetvédelmi Intézetének professzora 2000-ben jelentette meg e listák elődjét. A két évtizedet felölelő időszakban jelentős változások zajlottak (zajlanak) a dendroflórában, így az adatok összevetésével a változások természete is körvonalazódik. A kétnyelvű (magyar és angol) listák a külföldi szakemberek számára is megkönnyítik a közölt ismeretanyag felhasználását.

BARTHA DÉNES (2019): *Vörös Lista. Magyarország veszélyeztetett fa- és cserjefajai*. Soproni Egyetem Kiadó, Sopron, 59 pp. ISBN 978-963-334-328-9

Fa- és cserjefajaink 2019-ben megjelent IUCN kategóriák szerint elkészített Vörös Listája igen alaposan körüljárja a veszélyeztetett fajok témakörét. A lista a taxonok veszélyeztetettségének jelenlegi tudásunk szerinti mértéke mellett számos kiegészítő információt is tárgyal. Ezek közül gyakorlati szempontból talán az egyes fajokat fenyegető veszélyforrások csokorba gyűjtése a leghasznosabb, de fontos elemzések végezhetőek el az 1989 és 2019 között megjelent négy Vörös Lista vonatkozó adataiból is. Ezek mellett a szerző több nemzetközi Vörös Lista adatait is összegyűjtötte, és a hazai védettségi státuszokat is feltüntette. A lista

segítséget jelenthet azoknak is, akik a ritka, veszélyeztetett fa- és cserjefajaink témakörben szeretnének elmélyedni, hiszen az egyes fajokat tárgyaló fontosabb szakirodalmi források hivatkozásai is helyt kaptak a kiegészítő adatok között. A listára összesen 121 dendrotaxon került fel (beleértve 24 hibridet is), mely szám nem tartalmazza a veszélyeztetettség-közeli, a legkevésbé veszélyeztetett és az adathiányos kategóriába sorolt taxonokat. Az elmúlt évek adataival összevetve megállapítható, hogy a veszélyeztetett fásszárúak száma jelentősen növekedett.

BARTHA DÉNES (2020): *Fekete Lista. Magyarország inváziós fa- és cserjefajai. Szürke Lista. Magyarország potenciálisan inváziós fa- és cserjefajai*. Soproni Egyetem Kiadó, Sopron, 84 pp. ISBN 978-963-334-357-9

A hazánkban potenciálisan, illetve ténylegesen előforduló idegenhonos dendrotaxonok körében igen mély merítéssel összeállított listák összesen több, mint ezer fás szárút sorolnak be az alapján, hogy a biodiverzitásra mekkora kockázatot jelentenek. A szerepeltetett taxonok a jelentett kockázat alapján három fő listára (Fekete, Szürke és Fehér Lista) kerültek besorolásra, melyeken belül további alkategóriák segítik a tényleges kockázat minél pontosabb megítélését.

A legmagasabb kockázatot jelentő fajok a Fekete Listára kerülnek, mely esetben három allista került elkülönítésre a következők szerint. A Kezelési Listán az a 16 faj kapott helyet, melyek gyakorisága miatt a teljes kiirtásukra már aligha van esély, de lokális visszaszorításuk kiemelt természeti értékek védelme érdekében fontos feladat. A Cselekvési Listán 4 faj szerepel. Ezekre jellemző, hogy az inváziójuk kezdeti szakaszán járnak, így visszaszorításuk vagy teljes kiirtásuk még reális cél lehet. A 25 fajt felvonultató Figyelmeztető Lista azokat a dendrotaxonokat tárgyalja, melyek hazánkban még nem fordulnak elő, de hasonló ökológiai adottságú területeken már inváziós viselkedést mutatnak. Ezekben az esetekben a legfontosabb feladat e fajok bekerülésének megakadályozása.

A két allistára osztott Szürke Lista a potenciálisan inváziós taxonoké,

melyek közvetlenül vagy az élőhely átalakításával veszélyeztetik az őshonos flórát. Az Operatív Listán olyan fajok kaptak helyet (19 faj), melyek inváziós veszélyéről még kevés (vagy ellentmondásos) tudományos ismeret áll rendelkezésre, de ezek alapján esetleges intézkedések már meghozhatók. A Megfigyelési Listán azok a fajok szerepelnek (23 faj), melyek károkozása nem zárható ki, de a csekély ismeretanyag miatt kezelésük nem indokolt.

Végül a Fehér Listán a jelenleg nem inváziós idegen fajok szerepelnek (1026 faj), melyek jelen ismereteink szerint nem jelentenek veszélyt sem hazánk flórájára, sem élőhelyeire.

Külön kiemelendő, hogy a szerző a Fekete és a Szürke Lista fajainak esetében megadja a szomszédos országok, illetve a fontosabb nemzetközi listák szerinti besorolását is.

A kiadványok korlátozott példányszámban megrendelhetők az Erdőmérnöki Kar Környezet- és Természetvédelmi Intézetétől, valamint letölthetők az alábbi weboldalakról:

Vörös Lista:

http://nti.emk.uni-sopron.hu/images/Kiadványok/Vörös_Lista_2019.pdf

Fekete és Szürke Lista:

http://nti.emk.uni-sopron.hu/images/Kiadványok/Fekete_Lista.pdf

Korda Márton

Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Környezet- és Természetvédelmi Intézet

E-mail: korda.marton@gmail.com